

Verklaring van Johannesburg over Duurzame Ontwikkeling

september 2002

De Nederlandse vertaling werd verzorgd door:

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
AMINAL (Administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer)
februari 2003

Implementatieplan van de Wereldtop over Duurzame Ontwikkeling

Een Nederlandse vertaling van het *Implementatieplan van de Wereldtop over Duurzame Ontwikkeling* verschijnt in het voorjaar van 2003. Deze vertaling is een gezamenlijk werkstuk van de Vlaamse en de Nederlandse overheid.

Voor Vlaanderen werkten eraan mee: AMINAL – Europa en Milieu en de MiNa-Raad; voor Nederland: het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Deze tekst zal te vinden zijn op de volgende Vlaamse websites:

<http://www.kleurrijkvlaanderen.be> (onder *toekomstdenken*)

<http://www.mina.vlaanderen.be> (onder *internationaal beleid*)

<http://www.minaraad.be>

Verklaring van Johannesburg over Duurzame Ontwikkeling

Vanuit onze herkomst werkend naar de toekomst

1. Wij, de vertegenwoordigers van de wereldvolkeren, in vergadering bijeen op de Wereldtop over Duurzame Ontwikkeling in Johannesburg, Zuid-Afrika, van 2 tot 4 september 2002, bevestigen opnieuw ons engagement inzake duurzame ontwikkeling.
2. Wij verbinden onszelf ertoe een menselijke, rechtvaardige en zorgzame wereldgemeenschap uit te bouwen, die zich bewust is van de behoefte aan menselijke waardigheid voor iedereen.
3. Bij het begin van deze Top spraken de kinderen van de wereld tot ons met een eenvoudige maar heldere stem, om te zeggen dat de toekomst hen toebehoort, en zij daagden daarom ieder van ons ertoe uit om ervoor te zorgen dat door ons toedoen zij een wereld zullen erven die vrij is van onwaardigheid en onfatsoenlijkheid die te wijten is aan armoede, achteruitgang van het milieu en modellen van niet-duurzame ontwikkeling.
4. Als een gedeelte van ons antwoord aan die kinderen, die onze collectieve toekomst vertegenwoordigen, zijn wij allemaal samen, komende uit elke hoek van de wereld, gevormd door verschillende levenservaringen, bewogen door het diepe gevoel dat wij dringend een nieuwe en mooiere wereld van hoop moeten creëren.
5. Daarom nemen wij de collectieve verantwoordelijkheid op ons om de onderling afhankelijke en elkaar versterkende pijlers van duurzame ontwikkeling - economische ontwikkeling, sociale ontwikkeling en bescherming van het milieu - op lokaal, nationaal, regionaal en wereldniveau te bevorderen en te verstevigen.
6. Vanuit dit continent, waar de wieg van de mensheid stond, geven wij via het Implementatieplan van de Wereldtop over Duurzame Ontwikkeling en deze Verklaring uitdrukking aan onze verantwoordelijkheid tegenover elkaar, tegenover de bredere levensgemeenschap en onze kinderen.
7. Uitgaande van het inzicht dat de mensheid op een beslissend keerpunt is aangekomen, hebben wij ons gezamenlijk uitgesproken voor een gemeenschappelijke motie om een vastberaden inspanning te leveren ten einde een positief antwoord te bieden op de behoefte aan het uitwerken van een praktisch en zichtbaar plan om de armoede uit te roeien en de menselijke ontwikkeling te bevorderen.

Van Stockholm tot Rio de Janeiro tot Johannesburg

8. Dertig jaar geleden, in Stockholm, werden wij het eens over de dringende noodzaak om te reageren op het probleem van de achteruitgang van het milieu.¹ Tien jaar geleden, op de Conferentie van de Verenigde Naties over Milieu en Ontwikkeling, die plaatsvond in Rio de Janeiro,² kwamen wij overeen dat de bescherming van het milieu en sociale en economische ontwikkeling van fundamenteel belang zijn voor duurzame ontwikkeling, gebaseerd op de Beginselen van Rio. Om een dergelijke ontwikkeling te verwezenlijken, keurden wij het globale programma goed dat de naam Agenda 21 draagt³ en de Verklaring van Rio over Milieu en Ontwikkeling, waarvoor wij ons ook in de toekomst verder willen engageren. De Conferentie van Rio was een belangrijke mijlpaal, die een nieuwe agenda vastlegde voor duurzame ontwikkeling.
9. Tussen Rio en Johannesburg hebben de naties van de wereld elkaar op verschillende grote conferenties ontmoet die plaatsvonden onder de auspiciën van de Verenigde Naties, en tevens op de Internationale Conferentie over Financiering voor Ontwikkeling⁴ en de Ministerconferentie van Doha.⁵ Op die conferenties werd voor de wereld een veelomvattende visie op de toekomst van de mensheid vastgelegd.
10. Op de Top van Johannesburg hebben wij heel wat gerealiseerd door een grote verscheidenheid van volkeren en opvattingen samen te brengen in een constructieve zoektocht naar een gemeenschappelijke weg voor een wereld die de visie van duurzame ontwikkeling respecteert en toepast. De Top van Johannesburg heeft eveneens bevestigd dat er aanzienlijke vooruitgang is geboekt op weg naar het bereiken van een wereldwijde overeenstemming en samenwerking tussen alle volkeren van onze planeet.

De uitdagingen waarmee wij geconfronteerd worden

11. Wij erkennen dat het uitroeien van de armoede, het veranderen van consumptie- en productiepatronen en het beschermen en beheren van de natuurlijke rijkdommen als basis voor economische en sociale ontwikkeling de belangrijkste doelstellingen zijn van en essentiële voorwaarden zijn voor duurzame ontwikkeling.

---

¹ *Report of the United Nations Conference on the Human Environment, Stockholm, 5-16 June 1972* ("Rapport van de Conferentie van de Verenigde Naties inzake het Leefmilieu, Stockholm, 5-16 juni 1972") (Publicaties van de Verenigde Naties, Verkoopsnummer E.73.11.A.14 en corrigendum), hoofdstuk 1.

² *Report of the United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, 3-14 June 1992* ("Rapport van de Conferentie van de Verenigde Naties over Milieu en Ontwikkeling, Rio de Janeiro, 3-14 juni 1992") (Publicaties van de Verenigde Naties, Verkoopsnummer E.93.1.5 en corrigenda), band I-III.

³ *Ibid.*, band 1: *Resolutions adopted by the Conference* ("Resoluties aangenomen door de Conferentie"), resolutie 1, bijlagen I en II.

⁴ *Report of the International Conference on Financing for Development, Monterrey, Mexico, 18-22 March 2002* ("Rapport van de Internationale Conferentie over Financiering voor Ontwikkeling, Monterrey, Mexico, 18-22 maart 2002") (Publicaties van de Verenigde Naties, Verkoopsnummer E.02.II.A.7), hoofdstuk 1, bijlage.

⁵ *Zie A/C.2/56/7, bijlage.*

12. De diepe breuklijn die de mensheid opsplijst in rijken en armen en de steeds groeiende kloof tussen de ontwikkelde landen en de ontwikkelingslanden vormt een zeer grote bedreiging voor de wereldwijde welvaart, veiligheid en stabiliteit.
13. Het wereldmilieu heeft het nog steeds hard te verduren. Het verlies aan biodiversiteit gaat voort, de visbestanden worden verder uitgedund, door de woestijnvorming worden steeds meer vruchtbare gebieden ingepalmd, de schadelijke effecten van de klimaatverandering zijn reeds duidelijk te zien, natuurrampen komen steeds vaker voor en zijn steeds verwoestender, ontwikkelingslanden zijn steeds kwetsbaarder en de vervuiling van de lucht, het water en de zee blijft miljoenen beroven van een fatsoenlijk leven.
14. De globalisering heeft aan die uitdagingen een nieuwe dimensie toegevoegd. De snelle integratie van de markten, de mobiliteit van kapitaal en de aanzienlijke toename van investeringsstromen over de hele wereld hebben nieuwe uitdagingen en mogelijkheden gecreëerd voor het verder streven naar duurzame ontwikkeling. Maar de kosten en de baten van de globalisering zijn ongelijk verdeeld, waarbij de ontwikkelingslanden geconfronteerd worden met specifieke problemen om die uitdaging aan te pakken.
15. Wij lopen het gevaar dat die globale verschillen verankerd raken en tenzij wij zodanig handelen dat er fundamentele veranderingen gaan optreden in hun leven, zouden de armen in deze wereld het vertrouwen kunnen verliezen in hun vertegenwoordigers en de democratische systemen die wij trouw blijven, wanneer zij hun vertegenwoordigers als niet meer zien dan het geschal van schalmeien en het getinkel van cimbalen.

Onze belofte voor duurzame ontwikkeling

16. Wij zijn vast van plan om ervoor te zorgen dat onze rijke diversiteit, die onze collectieve troef is, zal worden gebruikt voor een constructieve samenwerking ten aanzien van verandering en voor het verwezenlijken van het gemeenschappelijke doel met betrekking tot duurzame ontwikkeling.
17. Uitgaande van het belang van het creëren van solidariteit tussen de mensen, dringen wij aan op het bevorderen van dialoog en samenwerking tussen de beschavingen en de volkeren op de wereld, ongeacht het ras, handicaps, religie, taal, cultuur of traditie.
18. Wij zijn verheugd over de klemtoon die de Top van Johannesburg legt op de ondeelbaarheid van de menselijke waardigheid en wij zijn vastbesloten om door middel van beslissingen over doelstellingen, tijdsschema's en samenwerking snel de toegang te verbeteren tot een aantal basisbehoeften zoals zuiver water, rioolwaterzuivering, een adequaat onderkomen, energie, gezondheidszorg, voedselveiligheid en de bescherming van de biodiversiteit. Tegelijkertijd zullen wij samenwerken om elkaar te helpen om toegang te krijgen tot financiële middelen, voordeel te halen uit het opengaan van markten, in te staan voor het bevorderen

van deskundigheid, gebruik te maken van moderne technologieën om de ontwikkeling op gang te brengen en ervoor te zorgen dat technologietransfer, ontwikkeling van human resources en opleiding en vorming voorhanden zijn ten einde onderontwikkeling voor altijd te verbannen.

19. Wij herhalen onze plechtige belofte om speciaal de klemtoon te leggen op en prioritair aandacht te schenken aan de strijd tegen de wereldwijde omstandigheden die ernstige bedreigingen vormen voor de duurzame ontwikkeling van onze bevolking, zo o.m. chronische honger, slechte voeding, bezetting door vreemde mogendheden, gewapende conflicten, problemen met illegale drugs, georganiseerde misdaad, corruptie, natuurrampen, illegale wapenhandel, mensenhandel, terrorisme, onverdraagzaamheid en aanzetten tot rassenhaat, volkerenhaat, religieuze haat en andere vormen van haat, vreemdelingenhaat en endemische, overdraagbare en chronische ziekten, met name HIV/AIDS, malaria en tuberculose.
20. Wij zijn vastbesloten om ervoor te zorgen dat meer macht voor vrouwen, vrouwenemancipatie en gelijkheid van man en vrouw worden opgenomen in alle activiteiten die deel uitmaken van Agenda 21, de Millennium- Ontwikkelingsdoelen⁶ en het Implementatieplan van de Top.
21. Wij erkennen de realiteit dat de wereldgemeenschap de middelen heeft en de financiële middelen ter beschikking kreeg om de uitdagingen m.b.t. het uitroeien van armoede en het creëren van een duurzame ontwikkeling aan te gaan ten aanzien van de hele mensheid. Samen zullen wij bijkomende stappen ondernemen om te garanderen dat die beschikbare middelen worden gebruikt ten voordele van de mensheid.
22. In dat verband en om bij te dragen tot het verwezenlijken van onze ontwikkelingsdoelen en objectieven doen wij een dringende oproep aan de ontwikkelde landen die dat nog niet hebben gedaan, om concrete inspanningen te leveren ten einde te voldoen aan de internationaal overeengekomen normen inzake officiële ontwikkelingshulp.
23. Wij verwelkomen en wij ondersteunen het ontstaan van sterkere regionale verbanden en allianties, zoals het Nieuwe Partnerschap voor de Ontwikkeling van Afrika, ten einde regionale samenwerking, een betere internationale samenwerking en duurzame ontwikkeling te bevorderen.
24. Wij zullen ook in de toekomst speciale aandacht blijven schenken aan de ontwikkelingsbehoeften van kleine eilandstaten in ontwikkeling en de minst ontwikkelde landen.
25. Wij beklemtonen opnieuw de essentiële rol van de inheemse bevolking inzake duurzame ontwikkeling.
26. Wij erkennen dat duurzame ontwikkeling een lange-termijnperspectief vereist en een brede participatie in het formuleren van het beleid, het nemen van

---

⁶ Zie resolutie 55/2 van de Algemene Vergadering.

beslissingen en de toepassing ervan op alle niveaus. Als sociale partners zullen wij verder blijven ijveren voor stabiele partnerships met alle belangrijke groepen, met respect voor de onafhankelijke, belangrijke rol van elk van hen.

27. Wij zijn het erover eens dat de privé-sector, zowel grote als kleine ondernemingen, bij het vervullen van zijn legitieme taken de plicht heeft om een bijdrage te leveren tot de uitbouw van evenwichtige en duurzame gemeenschappen en maatschappijen.
28. Wij zijn het er ook over eens om steun te leveren ten einde de kans op werkgelegenheid te verhogen met jobs die inkomen genereren, rekening houdend met de Verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie over Fundamentele Principes en Rechten inzake Arbeid (IAO).⁷
29. Wij zijn het erover eens dat de noodzaak bestaat dat bedrijven uit de privé-sector meer aansprakelijk zouden worden, hetgeen zou moeten gebeuren binnen een transparante en stabiele regelgeving.
30. Wij verbinden ons ertoe het bestuur op alle niveaus te verbeteren met het oog op een effectieve toepassing van Agenda 21, de Millennium-Ontwikkelingsdoelen en het Implementatieplan van de Top.

Multilateralisme is de toekomst

31. Om onze doelstellingen met betrekking tot duurzame ontwikkeling te verwezenlijken, hebben wij behoefte aan doeltreffendere, meer democratische en meer verantwoordelijke internationale en multilaterale instellingen.
32. Wij bevestigen opnieuw ons engagement ten opzichte van de principes en de doelstellingen van het Charter van de Verenigde Naties en de internationale wetgeving en tevens ten aanzien van de versterking van multilateralisme. Wij steunen de leidende rol van de Verenigde Naties als de meest universele en meest representatieve organisatie in de wereld, die het best geplaatst is om duurzame ontwikkeling te bevorderen.
33. Verder verbinden wij ons ertoe de vooruitgang op geregelde tijdstippen op te volgen ten aanzien van de verwezenlijking van onze doelstellingen en objectieven inzake duurzame ontwikkeling.

---

⁷ Zie *ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work and its Follow-up Adopted by the International Labour Conference at its Eighty-sixth Session, Geneva, 18 June 1998* ("Verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie over de Fundamentele Principes en Rechten inzake Arbeid en de opvolging daarvan, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie op haar zesentachtigste zitting, Genève, 18 juni 1998")(Genève, Internationale Arbeidsorganisatie, 1998).

Ervoor zorgen dat het gebeurt!

34. Wij zijn het erover eens dat dit een inclusief proces moet zijn, waarbij alle belangrijke groepen en regeringen worden betrokken die deel hebben genomen aan de historische Top van Johannesburg.
35. Wij verbinden onszelf ertoe om samen te handelen, in een gemeenschappelijke vaste wil om onze planeet te redden, de menselijke ontwikkeling te bevorderen en universele voorspoed en vrede tot stand te brengen.
36. Wij zetten ons in voor het Implementatieplan van de Wereldtop over Duurzame Ontwikkeling en voor het bevorderen van de verwezenlijking van de tijdsgebonden, socio-economische en milieudoelen die daarin zijn opgenomen.
37. Vanuit het Afrikaanse continent, de wieg van de mensheid, beloven wij plechtig aan de volkeren van de wereld en aan de generaties die deze Aarde zeker zullen overerven, dat wij vastbesloten zijn om ervoor te zorgen dat onze collectieve hoop op duurzame ontwikkeling wordt gerealiseerd.